

KS.2019.49
SOU 2018:74Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

fi.ofa.remissor@regeringskansliet.se

REMISS- LITE MER LIKA. ÖVERSYN AV KOSTNADSUTJÄMNINGEN FÖR KOMMUNER OCH LANDSTING. (SOU 2018:74)

Finansdepartementet har lämnat ett betänkande av förslag till uppdatering av kostnadsutjämningsystemet. Direktivet till översynen var att överväga om det nuvarande systemet i tillräcklig grad fångar upp större samhällsförändringar och med anledning av detta eventuellt föreslå förändringar av delmodeller/momenten i kostnadsutjämningsen.

Gislaveds kommun ställer sig positiv i huvudsak till betänkandet. Översynen av nuvarande kostnadsutjämningsen har varit nödvändig och översynen bör regelbundet göras för att anpassa de ingående faktorerna till förändringar som över tid sker i samhället. Det är svårt att lämna synpunkter på enskilda variablers konstruktion då detta är ett extremt tekniskt komplicerat system.

Gislaveds kommuns synpunkter

- Indexering och övrig uppdatering av underliggande data behöver ske ofta för att undvika eftersläpningseffekter.
- Det är bra att hänsyn tas till socioekonomiska faktorer.
- Befintligt statligt bidrag för en mer jämlik skola bör läggas in i utjämningsystemet.
- Mycket bra att en delmodell kring vuxenutbildning införs.
- Utjämningsen för löner tas bort som en variabel då den är påverkbar och bara till mindre del strukturellt betingad.
- Bra att barnfattigdom får stor tyngd som variabel.
- Införandebidrag i övergången.
- Viktigt att beslut och införande tas så fort som möjligt.
- Ett bekymmer att stad och land ställs mot varandra i genomförandet. Detta gör det troligtvis svårare att genomföra en förändring.

Utgångspunkter

Indexering

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

POSTADRESS

Gislaveds kommun
332 80 Gislaved

BESÖKSADRESS

Stortorget 1
Gislaved

TELEFON/FAX

0371-810 00
0371-940 79

E-POST/WEBB

kommunen@gislaved.se
gislaved.se

ORGANISATIONSNR

212000-0514

GIRO

Bankgiro 426-7225

För att kostnadsutjämningsystemet ska fungera på det sätt som är tänkt är det av största vikt att underliggande data är så aktuell som möjligt. Översynen av kostnadsutjämningsystemet föreslår en större grad av indexering, vilket är bra. En tätare uppdatering av grunddata än i nuvarande system motverkar till viss del eftersläpningseffekter som varit problem i vissa delmodeller.

Socioekonomiska faktorer

Kostnadsutjämningsystemet har som grund att utjämna för faktorer som inte går att påverka med kommunala beslut, det vill säga opåverkbara faktorer. En sådan faktor som påverkar kommunernas kostnadsbild är socioekonomiska faktorer. Socioekonomiska faktorer ingår idag i äldreomsorgsmodellen och förslaget är att socioekonomiska faktorer även ska ingå i delmodellerna för förskola, grundskola, gymnasieskola samt individ- och familjeomsorg. I beräkningen ingår också en del av variabeln nyanlända. Förändringsförslaget innebär till en större del en omfördelning från kommuner med ett mindre mottagande av nyanlända till kommuner med ett större mottagande. Det statliga bidraget på sex miljarder som skolkommissionen ger till kommunerna för att göra grundskolan mer jämlik bör läggas in i utjämningsystemet för att möjliggöra en bättre och mer rättvis fördelning.

Utjämning för löner

Förslaget från utredaren är att utjämningen för olika lönenivåer ska fortsätta även om kompensationsgraden begränsas till 60 procent. Denna variabel är påverkbar och inte heller strukturellt betingad. I förslaget läggs den in som en del i de övriga delmodellerna och riskerar därmed att "gömmas". Vi anser att variabeln ska tas bort i sin helhet eftersom den är påverkbar och bara till mindre del strukturellt betingad.

Kommunal vuxenutbildning

En ny delmodell för kommunal vuxenutbildning införs. Nettokostnaderna för områdena grundskole- och gymnasieutbildning för vuxna samt SFI var 2016 sex miljarder kronor för landets kommuner. Det är olyckligt är att den befolkningsdata som ligger till grund ligger två år före utjämningsåret.

Individ- och familjeomsorg

Denna delmodell kommer att få utökade variabler för att bättre avspejla de faktorer som påverkar. Nu tas bl a hänsyn till barns ekonomiska utsatthet, ohälsotal, invånare äldre än 65 år, justering av hushållsinkomster samt gränspendling till Norge och Danmark. Den nuvarande delmodellen har varit påverkbar och mycket kritiserad för detta. Därför är det viktigt att denna genomgång är gjord och att föreslagna förändringar införs. Denna modell har också nu och tidigare en låg förklaringsgrad. Den nuvarande modellens förklaringsgrad har sjunkit från 67% till 55%. Den nya modellen ökar graden till 60%, vilket är en fortsatt låg nivå. Därför är det av största vikt att denna delmodell och dess variabler följs upp och att korrigeringar görs om träffsäkerhet inte kan nås/förbättras.

Införandebidrag

Förändringarna kommer att innebära stora omfördelningar mellan kommunerna. Detta bör följas av ett införandebidrag i övergången för att en så bra övergång som möjligt ska göras för de kommuner som ska göra en omställning till nya förutsättningar. Vi ser att det är av största vikt att modellen

kommer på plats och att ett beslut kommer så fort som möjligt. Detta för att kommuner och landsting ska kunna förbereda sig.